

Sygn. akt I ACa 371/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Elżbieta Karpeta (spr.)
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz SO del. Ewa Solecka
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa I. L.

przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w M.

o zobowiązanie

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 29 października 2014 r., sygn. akt I C 82/14

I zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) nakazuje pozwanej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w M. aby przyjęła w poczet członków Spółdzielni powódkę I. L. urodzoną (...), zamieszkałą w M. przy ul. (...) i zawarła z nią umowę o ustanowienie lokatorskiego spółdzielczego prawa do mieszkania położonego w M. przy ul. (...);

2) nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie 200 (dwieście) złotych tytułem opłaty od pozwu, od ponoszenia której powódka była zwolniona.

II nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie 200 (dwieście) złotych tytułem opłaty od apelacji, od ponoszenia której powódka była zwolniona.

SSO del. Ewa Solecka	SSA Elżbieta Karpeta	SSA Anna Bohdziewicz

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił powództwo I. L. o uchylenie Uchwały nr (...) Rady Nadzorczej pozwanej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej z dnia 28 stycznia 2014r. Jako bezzasadne uznał Sąd także alternatywnie zgłoszone żądanie o zmianę tej uchwały i przejęcie powódki w poczet członków (...) Spółdzielni Mieszkaniowej.

Rozstrzygnięcie to oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.

W dniu 11 września 2013 r. I. L. złożyła wniosek o przyjęcie jej w poczet członków (...) Spółdzielni Mieszkaniowej oraz o zawarcie umowy ustanawiającej spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w M.. Jako podstawę swojego wniosku wskazała art. 15 ust. 2-4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Do pisma załączyła deklarację członkowską. Uchwałą nr (...) z dnia 8 października 2013r. Zarząd (...) Spółdzielni Mieszkaniowej odmówił przyjęcia w poczet członków spółdzielni, na zasadzie współmałżonka, I. L. z uwagi na niespełnienie wymagań określonych w § (...) statutu Spółdzielni. Podstawą podjęcia tej decyzji był fakt, że na dzień 8 października 2013 r. brak było informacji o uprawomocnieniu się uchwały o wykluczeniu lub prawomocnym orzeczeniu Sądu w sprawie członkostwa W. L.. Dodatkowo Zarząd wskazał, iż I. L. świadomie i uporczywie działa na szkodę Spółdzielni poprzez uchylanie się, jako współmałżonka od wykonywania zobowiązań wobec Spółdzielni, a zwłaszcza zaleganie z opłatami związanymi z eksploatacją mieszkania.

W dniu 8 listopada 2013 r. powódka złożyła odwołanie od uchwały nr (...) Zarządu (...) Spółdzielni Mieszkaniowej z dnia 8 października 2013r. Uchwałą nr (...) z dnia 28 stycznia 2014 r. Rada Nadzorcza (...) Spółdzielni Mieszkaniowej utrzymała w mocy uchwałę nr (...) Zarządu (...) Spółdzielni Mieszkaniowej. Podstawą podjęcia tej uchwały było uznanie przez Radę Nadzorczą, że I. L. świadomie i uporczywie uchyla się od regulowania zobowiązań wobec spółdzielni z tytułu opłat za mieszkanie, działając tym samym na szkodę Spółdzielni.

Uchwałą nr (...) z dnia 4 września 2012 r. Rada Nadzorcza (...) Spółdzielni Mieszkaniowej wykluczyła W. L. z grona członków spółdzielni. Pismem z dnia 22 października 2012 r. W. L. odwołał się od tej uchwały. W dniach od 17 do 20 czerwca 2013 r. odbyło się Walne Zgromadzenie (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, którego przedmiotem był między innymi projekt uchwały nr (...) o uchyleniu uchwały Rady Nadzorczej pozwanej spółdzielni nr (...). Uchwała w tym przedmiocie nie została podjęta przez co nie doszło do uchylenia uchwały o wykluczeniu W. L. z grona członków spółdzielni.

Pozwem z dnia 19 sierpnia 2013 r. W. L. wniósł o dokonanie wykładni uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, a w przypadku stwierdzenia, że uchwała ta skutkuje wykluczeniem go z grona członków Spółdzielni o jej uchylenie. Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2014 r., sygn. akt I C 321/13 Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił powództwo W. L. przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej zarówno w zakresie roszczenia głównego jak i ewentualnego.

W. L. zalega z płatnością opłat eksploatacyjnych za mieszkanie przy ul. (...) w M.. Począwszy od 2011r. W. L. zaprzestał dokonywania jakichkolwiek opłat z tego tytułu.

Z zestawienia wpłat na fundusz remontowy na mieszkanie przy ul. (...) wynika, że naliczenia na ten fundusz na maj 2014 r. wynoszą 13.799,66 zł, a wpłaty 9.562,88 zł.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powódki, zarówno główne jak i alternatywne nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu przeprowadzone w sprawie postępowanie nie wykazało, aby zaskarżona uchwała była sprzeczna z prawem lub też w inny sposób naruszyła prawa powódki.

Powódka składając wniosek o przyjęcie jej w poczet członków spółdzielni powołała się na przepis art. 15 ust. 2-4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Zgodnie z przepisem art. 15 ust. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w wypadku wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego w następstwie ustania członkostwa, roszczenia o przyjęcia do spółdzielni i zawarcie umowy o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego przysługują zamieszkałym razem z byłym członkiem małżonkowi. Roszczenia wskazane w tym przepisie nie przysługiwały jednak powódce w chwili składania wniosku (11 września 2013 r.), ani też w czasie podejmowania uchwały przez Zarząd pozwanej spółdzielni (8 października 2013 r.), czy też w dniu uchwały Rady Nadzorczej pozwanej (28 stycznia 2014 r.). Podkreślił Sąd Okręgowy, iż we wskazanych powyżej datach prawo W. L. do spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu jeszcze nie wygasło i nie został spełniony warunek umożliwiający wystąpienie przez powódkę z roszczeniami, o których mowa w art. 15 ust. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Zgodnie z §(...) statutu pozwanej spółdzielni wykluczenie staje się skuteczne z chwilą prawomocnego oddalenia przez sąd powództwa o uchylenie uchwały Rady Nadzorczej albo Walnego Zgromadzenia. Tymczasem w czasie składania wniosku przez powódkę o przyjęcie jej do grona członków spółdzielni oraz w czasie podejmowania uchwał w tym zakresie przez organy pozwanej spółdzielni w Sądzie Okręgowym w Częstochowie toczyło się postępowania zainicjowane pozwem W. L., którego przedmiotem była zasadność wykluczenia męża powódki z grona członków pozwanej spółdzielni. Wprawdzie W. L. przedmiotem pozwu uczynił żądanie dokonania wykładni uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia (...) Spółdzielni Mieszkaniowej i ewentualne jej uchylenie, gdyby skutkowało jego wykluczeniem z grona członków spółdzielni, która to uchwała nie została podjęta, niemniej jednak należy mieć na uwadze, że uchwała nr (...) miała dotyczyć uchylenia uchwały Rady Nadzorczej pozwanej spółdzielni w przedmiocie wykluczenia męża powódki ze spółdzielni. Należy więc uznać, że do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sądu w przedmiocie roszczeń W. L., uchwały dotyczącej wykluczenia go z grona członków spółdzielni nie można było uznać za prawomocną, niezależnie nawet od oczywistej bezzasadności wysuniętych przez niego żądań. Gdyby pozwana, w chwili złożenia wniosku przez powódkę o przyjęcie jej w poczet członków spółdzielni, uznała, że powódce przysługują prawa określone w art. 15 ust. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych to oznaczałoby, że przesądzałaby rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w Częstochowie w sprawie I C 321/13, jeszcze przed jego wydaniem, czego nie można zaakceptować. W związku z powyższym Zarząd pozwanej spółdzielni miał prawo podjąć decyzję o odmowie przyjęcia I. L. w poczet członków spółdzielni, a Rada Nadzorcza tą decyzję zaakceptować, albowiem powódce nie przysługiwało tej treści roszczenie. Wyrok Sądu Okręgowego w sprawie I C 321/13 stał się prawomocny dopiero z dniem 14 marca 2014 r. Nie ma przy tym znaczenia, że w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały Rada Nadzorcza nie powoływała się na ten argument, a został on powołany jedynie w uzasadnieniu uchwały Zarządu. Rozpatrując odwołanie od uchwały Rady Nadzorczej pozwanej spółdzielni, wydanej w wyniku odwołania od uchwały Zarządu tejże spółdzielni, należało mieć bowiem na uwadze również uchwałę Zarządu i powołane w niej argumenty.

Również drugą z przyczyn nie uwzględnienia wniosku powódki o przyjęciu jej w poczet członków spółdzielni, wskazaną w uzasadnieniu uchwały Zarządu spółdzielni i następnie powtórzoną w uchwale Rady Nadzorczej spółdzielni, należy uznać za zasadną. Z przedstawionego przez pozwaną zestawienia wpłat wynika, że mąż powódki od 2011 r. nie płaci żadnych opłat eksploatacyjnych za mieszkanie, a jego zaległości z tego tytułu sięgają już kilkudziesięciu tysięcy złotych. Powódka zgodnie z art. 4 ust. 6 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych jest odpowiedzialna solidarnie za regulowanie opłat czynszowych. Oznacza to, że za powstałe zadłużenie odpowiedzialna jest również powódka. Okoliczność ta nie daje podstaw do przyjęcia założenia, aby powódka po przyjęciu jej w poczet członków spółdzielni wywiązywała się z podstawowego obowiązku jaki ciąży na członkach spółdzielni mieszkaniowych, czyli ponoszenia opłat eksploatacyjnych za korzystanie z lokalu. Uzasadniało to odmowę uwzględnienia jej wniosku o przyjęcie jej do grona członków spółdzielni. Powoływanie się przez powódkę na wkład mieszkaniowy jej męża oraz nierozliczony fundusz remontowy nie może uzasadniać nie uiszczenia opłat eksploatacyjnych za mieszkanie. Nie ma bowiem żadnych podstaw do zaprzestania dokonywania tych opłat powołując się na możliwość potrącenia tych opłat z wkładu mieszkaniowego. Ponadto jak wynika z przedstawionego zestawienia dotyczącego funduszu remontowego na mieszkanie przy ul. (...) w M., naliczenia na to mieszkanie wynoszą 13.799,66 zł, a dokonane wpłaty 9.562,88 zł.

Z powołanych wyżej powodów brak było podstaw do uchylenia zaskarżonej uchwały Rady Nadzorczej. Z tych samych powodów nie istniały podstawy do jej zmiany i przyjęcia powódki w poczet członków pozwanej spółdzielni.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. W związku z tym, iż I. L. przegrała proces w całości i stosownie do odpowiedzialności za jego wynik zobowiązana została do zwrotu na rzecz pozwanej spółdzielni całości poniesionych przez nią kosztów procesu, na które złożył się koszt zastępstwa procesowego oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa.

W apelacji od tego orzeczenia powódka wносиła o zmianę tego orzeczenia przez uwzględnienie powództwa zarzucając nieprawidłową wykładnię art. 15 ust. 4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych przez uzależnienie możliwości ubiegania się o przyjęcie w poczet członków spółdzielni od uprawomocnienia się wygaśnięcia lokatorskiego prawa do lokalu. Nadto zarzucała niewłaściwą wykładnię art. 15 ust. 2 powołanej ustawy przez wprowadzenie nowych przesłanek uwzględnienia wniosku o przyjęcie w poczet członków spółdzielni.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się uzasadniona, gdyż Sąd Okręgowy w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym, dokonał nieprawidłowej oceny prawnej istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności.

Zgodnie z powołanym w motywach zaskarżonego wyroku przepisem art. 15 ust. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w wypadku wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego wskutek ustania członkostwa (art. 11 ust. 1), roszczenia o przyjęcie do spółdzielni i zawarcie umowy o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego przysługują małżonkowi, dzieciom i innym osobom bliskim. W pełni prawidłowo przyjął Sąd Okręgowy, że członkostwo męża powódki ustało z chwilą uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie wydanego w sprawie I C 321/13, czyli z dniem 14 marca 2014r. W powołanej sprawie mąż powódki kwestionował prawidłowość wykluczenia go z grona członków pozwanej Spółdzielni, w związku z czym oddalenie jego powództwa wyrokiem z dnia 30 stycznia 2014r. skutkowało przesądzeniem, że uchwała Rady Nadzorczej Spółdzielni o wykluczeniu wywołała skutek w postaci wygaśnięcia przysługującego W. L. spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w M. przy ul. (...). Nie ulega zatem wątpliwości, że powódce, będącej małżonką wykluczonego członka Spółdzielni, przysługuje roszczenie o przyjęcie jej w poczet członków spółdzielni i roszczenie o zawarcie z nią umowy o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku przy ul. (...)w M.. Chociaż rzeczywiście w dniu wystąpienia przez powódkę o realizację tych roszczeń, czyli w dniu złożenia deklaracji członkowskiej wraz z pisemnym zapewnieniem o gotowości do zawarcia umowy o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego, jak również w dniu podjęcia przez pozwaną uchwały odmawiającej realizacji tego prawa i nawet w dniu wystąpienia z pozwem w niniejszej sprawie kwestia skuteczności wykluczenia męża powódki z członkostwa spółdzielni nie była jeszcze prawomocnie przesądzona, to z pewnością w dniu wydania zaskarżonego wyroku przesłanka realizacji roszczeń określonych w art. 15 ust. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych została spełniona.

Nie można również odmówić racji skarżącej gdy zarzuca, że uwzględniając podnoszony przez pozwaną fakt zalegania z płatnością opłat eksploatacyjnych, stanowiący przyczynę wykluczenia W. L. z grona członków pozwanej spółdzielni, naruszył Sąd powołane jako podstawa rozstrzygnięcia przepisy art. 15 ust. 2 – 4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Przepisy te bowiem nie przewidują badania innych okoliczności niż te, które zostały w nich określone jako przesłanki uwzględnienia roszczeń o przyjęciu w poczet członków spółdzielni i o zawarcie umowy ustanawiającej spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego. W szczególności żaden z przepisów ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych nie przewiduje badania prognozy wywiązywania się z obowiązków wobec spółdzielni osoby ubiegającej się o członkostwo w spółdzielni. Niewątpliwie powódka zobowiązana była i jest do pokrywania opłat eksploatacyjnych związanych z korzystaniem z lokalu mieszkalnego. Sankcją za niewywiązywanie się z tego obowiązku nie może być jednak, bo nie zostało to przewidziane żadnym przepisem prawnym, odmowa realizacji przysługującego jej roszczenia. Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych przewiduje możliwość podjęcia uchwały o wygaśnięciu spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego przysługującego małżonkom. Ten tryb jednak nie został w niniejszej

sprawie przez pozwaną zastosowany, a ustanie członkostwa męża powódki – jak już podkreślono – powoduje skutek wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego ale jednocześnie otwiera drogę do realizacji roszczeń przewidzianych w art. 15 ust. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Powódka – jak słusznie w apelacji podnosi – spełniła wszystkie warunki określone przepisami art. 15 ust. 2 i 4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Jest bowiem żoną byłego członka spółdzielni, którego spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego wygasło wskutek ustania jego członkostwa w spółdzielni. Powódka dopełniła również wymogów przewidzianych w art. 15 ust. 4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, gdyż złożyła przewidziane tym przepisem deklaracje.

Apelacja powódki podlegała zatem uwzględnieniu, stąd na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmieniono zaskarżony wyrok uwzględniając powództwo, które mimo jego nieporadnego prawniczo sformułowania w sposób jednoznaczny zmierzało do uwzględnienia roszczeń o przyjęcie powódki w poczet członków spółdzielni i o zawacie z nią umowy o ustanowienie lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w M. przy ul. (...).

Na mocy art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przy zastosowaniu art. 98 § 1 k.p.c. nakazano pobrać od przegrywającej proces pozwanej opłaty sądowe od pozwu i od apelacji, od ponoszenia których powódka została zwolniona.

SSO(del) Ewa Solecka SSA Elżbieta Karpeta SSA Anna Bohdziewicz